

Mobila bredbandstjänster

Näringsdepartementet

2004-08-30

Dokumentbeteckning

KOM(2004) 447 slutlig

Meddelande från kommissionen till rådet, europaparlamentet, europeiska ekonomiska och sociala kommittén och regionkommittén; mobila bredbandstjänster

Sammanfattning

Mot bakgrund av att mobil kommunikation hela tiden ökar i betydelse i samhället och den europeiska kommissionen till och med talar om paradigmskifte, så har kommissionen publicerat ett meddelande den 30 juni 2004. Meddelandet omfattar frågor om mobila bredbandstjänsters betydelse för skapandet av ett informations-samhälle, IT som tillväxtmotor och arbetskraftseffektivisering. Elektroniska kommunikationstjänster har bidragit mest till arbetsproduktiviteten inom EU de senaste åren. Utvecklingen inom området mobila bredbandstjänster kan utnyttjas för att uppnå betydande produktivets- och effektivitetsvinster och sociala fördelar.

Om man ser bakåt i tiden så är det främst tack vare harmoniseringen (bl.a. genom GSM och UMTS) som Europa haft en framgångsrik marknad för mobil kommunikation. Kommissionen refererar till slutsatsen från det senaste toppmötet 2003 att EU måste utveckla strategier för mobil kommunikation och bredband för att även i fortsättningen kunna leda utvecklingen. Detta gäller särskilt mot bakgrund av de framsteg som skett i USA och Asien. Kommissionen anser att det i första hand är marknaden själv som ska leda utvecklingen men att medlemsstaterna skall stödja utvecklingen. I det här meddelandet undersöks de allmänna politiska förutsättningarna och regelverket för mobila bredbandstjänster. Syftet är att bidra till fortsatt långsiktig framgång genom att ange hur de återstående problemen kan lösas. Vid utarbetandet av meddelandet har kommissionen samrått med berörda parter via plattformen för mobil kommunikation och

Innehållet i meddelandet omfattar sammanfattningsvis forskning och utveckling, förmåga till samordning (interoperabilitet) mellan nät, tjänster, innehåll och terminaler, de rättsliga och ekonomiska förutsättningarna för att kunna erbjuda tjänster och innehåll, radiospektrumfrågor och andra hinder för utbyggnaden av 3G-nät.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

När det gäller forskning och utveckling så konstaterar kommissionen att Europa måste fokusera mer på teknisk innovation som drivkraft. Det gäller hela värdekedjan, allt från teknikutveckling till utveckling av innehåll i tjänsterna. Frågornas mångsidighet kräver dessutom att länderna samordnar sina forsknings- och utvecklingsinsatser. Arbetet med det sjunde ramprogrammet utgör en möjlighet att skapa en teknikplattform för mobila och trådlösa kommunikationer såväl inom Europa som globalt. Målen är att kunna forma en forskningsstrategi, att uppnå den kritiska massan som är nödvändig för forskning och innovation samt att uppbåda en omfattande offentlig och privat finansiering. Den plattform för mobil kommunikation och teknik som nyligen inrättades av kommissionen¹ väntas i samband med utarbetandet av sjunde ramprogrammet utvecklas till en formell teknikplattform, som beskrivs bl.a. i meddelandet "Europeiska unionens initiativ för tillväxt"²

Kommissionen anser att förmågan till samverkan (interoperabilitet) är av avgörande betydelse för den fortsatta utvecklingen av en massmarknad för 3G. Att tvinga fram interoperabilitet genom ett regelverk bör emellertid endast ske som en sista utväg. Även om det redan bedrivs ett omfattande arbete kring interoperabilitet råder det stor enighet om att den pågående konvergensen ger upphov till nya frågeställningar och därmed utmaningar. Därför behöver dialogen förbättras och insatser ko-ordineras bättre mellan alla inblandade. Kommissionen uppmanar industrin att snarast vidta de åtgärder som krävs för att uppnå interoperabilitet för mobila bredbandstjänster. Två viktiga standardiseringsorgan är 3GPP och Global Certification Forum (GCF). Samarbetet dem emellan anses vara en bra grund att bygga vidare på.

Ett ökat antal innehållstillämpningar via mobila system och deras förbättrade kvalitet kommer att gynna efterfrågan på mobil kommunikation och därmed utvecklingen av tjänster. Kommissionen avser att låta göra en studie om

---

¹ KOM(2004)369 slutlig.

² KOM(2004)61 slutlig.

tekniska och andra potentiella hinder för etableringen av avancerade mobila innehållstjänster och om konsumentaspekter.

2003/04:FPM122

För att man ska kunna utveckla mer avancerade tjänster är det viktigt att skapa en säker miljö för innehåll. Det skall främst förhindra otillbörlig användning av skyddat innehåll och att en skälig betalning utgår till rättighetshavaren. Det är meningen att den högnivågrupp för förvaltning av digitala rättigheter som sammankallats av kommissionen skall behandla frågor rörande interoperabiliteten hos DRM-system (Digital Rights Management) och andra krav från användare och konsument. I samband med uppföljningen av det meddelande om förvaltning av upphovsrätt och närstående rättigheter på den inre marknaden, KOM (2004)261 slutlig, skulle man även kunna överväga möjligheten att främja ett gemenskapstäckande licenssystem för mobilt innehåll, t.ex. genom en gemensam kontaktpunkt.

När det gäller radiospektrum så uttalas att dessa frågor även fortsättningsvis bör samordnas inom EU samt att tillräckligt mycket radiospektrumutrymme bör ställas till förfogande och möjliggöra en flexibel användning samtidigt som man sörjer för en inre marknad för varor och tjänster. En aktuell och relativt ny fråga är andrahandshandel med radiospektrum. Gruppen för radiospektrumpolitik (RSPG) håller för närvarande på att utarbeta olika strategier för spektrumförvaltning.

Vid införandet av mobila bredbandstjänster kommer det att dyka upp företags- och kundtillämpningar där man hanterar personliga och känsliga data. Sådana tillämpningar kräver tillförlitliga och säkra identifierings- och autentiseringssystem. Vad avser tillit och elektronisk identifiering så hävdas att industrin bör komma överens om gemensamma mekanismer som kan garantera allmän autentisering i Europa.

Beträffande mobila betalningar är en aktuell fråga om delar av operatörers verksamhet faller inom ramen för direktivet om elektroniska pengar (2000/46/EG), nämligen om ett förbetalt kontantkort för mobiltelefoner utgör utgivning av elektroniska pengar eller inte. Det råder för närvarande stor osäkerhet om detta. Vissa mobiloperatörer uppger att de redan har senarelagt införandet av vissa tjänster p.g.a. osäkerheten. Kommissionen anser att betalningar som går direkt till mobiloperatören för dennes tjänster som inte omfattas av bestämmelserna om betaltjänster, inte faller inom ramen för direktivets tillämpningsområde. Endast den aspekt som rör elektroniska pengar på kontantkortet bör regleras i direktivet om elektroniska pengar. Kommissionen menar att övergångsregler behövs så att industrin vet vilka regler som gäller. Bestämmelser om inlösen måste tillämpas på ett sätt som tar hänsyn till riskerna för konsumenterna.

Vidare bör regler om penningtvätt tillämpas så att de tar hänsyn till små belopp eftersom risken där är liten för penningtvätt. Här kommer kommissionen överväga att anta riktlinjer till nationella tillsynsmyndigheter.

Kommissionen konstaterar att när det gäller att övervinna olika hinder för den fysiska utbyggnaden av 3G så bör medlemsstaterna följa Rådets

rekommendation om exponering av radiofrekventa fält. Om de inte gör det, kan det bli en bidragande orsak till en långsammare utbyggnadstakt än vad som annars hade varit fallet. Detta är särskilt allvarligt om gränsvärden kopplas till bygglov eller motsvarande planinstrument. Därigenom kan medlemsstaterna harmonisera förutsättningarna för utbyggnaden. Dessutom bör medlemsstaterna bidra till att höja den allmänna medvetenheten om risker kopplade till användning av mobil teknik och om att det finns regler som skyddar mot sådana risker.

Kommissionen hävdar också att regler för uppförande av basstationer har lett till politisk splittring på det lokala planet när det gäller bedömningen av hälsorisker kopplat till mobil teknik. Man menar att medlemsstaterna måste ta itu med detta problem, harmonisera villkoren samt påskynda förfarandena för förvärv av mark och uppförande av basstationer. I huvudsak skjuter man in sig på att alla medlemsländer inte följer Rådets rekommendation om exponering av radiofrekventa fält.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Ej relevant

1.3 Budgetära konsekvenser

Ej relevant

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige välkomnar meddelandet. Sverige har tidigare framfört att det är positivt att man också börjar tala om ”mobilt bredband” och inte bara fasta bredbandsuppkopplingar. Det är kombinationen av möjliga uppkopplingar som är viktigast, inte vilken accessteknik som används; t.ex. fiber, radiolänk, mobilt, satellit, kabel etc. Detta har också en viktig regionalpolitisk dimension som är särskilt betydelsefull för glesbefolkade länder där kablar kan vara alltför kostsamma att dra fram.

När det gäller det sjunde ramprogrammet så stöder Sverige ansatsen i meddelandet, men anser att all samordning av forsknings- och utvecklingsinsatser måste ske på frivillighetens grund.

Vad avser förmåga till samverkan (interoperabilitet) så samtycker Sverige till att all standardisering i första hand ska vara marknadsdriven och frivillig. Det är av stor vikt att interoperabilitet kommer till stånd, inte minst för utbudet av interaktiva tjänster. Driftskompatibilitet mellan kompletterande tekniska plattformar kommer främja utvecklingen av tjänster och bidra till

tjänsternas utbytbarhet, vilket i slutändan bryter ner gränserna mellan produktmarknaderna och skapar större marknader. Detta leder i allmänhet till större konkurrens, mer innovation och lägre konsumentpriser. För utvecklingen av 3G eller mobila bredbandstjänster i övrigt anser inte Sverige att några tvingande åtgärder är nödvändiga för närvarande.

När det gäller främjande av innehåll för mobila tjänster så stöder Sverige inriktningen i meddelandet. Viktigt är att upprätthålla den balans mellan skyddet av upphovsrätt å ena sidan och spridandet av innehåll å andra sidan i syfte att främja utvecklingen av nya tjänster. Sverige delar uppfattningen att DRM (Digital Rights Management) kan vara ett sätt att skapa en säker miljö för innehållet samtidigt som det är en viktig möjlighet för marknaden att kunna skapa nya innehållstjänster.

Sverige stöder i princip avsnittet om hanteringen av radiospektrum i de fall där behov finns utifrån gemenskapsintressen. Detta kan bl.a. främja införandet av alleuropeiska tjänster och gynna tillverkningsindustrin för produkter erforderliga för sådana tjänster. Sverige har öppnat möjligheten till spektrumhandel genom lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation m.m., som trädde i kraft den 25 juli 2003. Post- och telestyrelsen har regeringens uppdrag att utöva tillsyn över och pröva frågor om tillstånd för radioanvändningen – inbegripet överlåtelse av tillstånd - enligt lagen. Sverige stödjer kommissionens syn på en ökad flexibilitet för spektrumanvändning och en fortsatt harmonisering som främjar denna flexibilitet.

Vad beträffar gemensamma mekanismer för autentisering är det även Sveriges mening att dessa i första hand bäst utvecklas av industrin. Det kan dock behövas reglering eller andra åtgärder om industrin inte lyckas ta fram gemensamma mekanismer och detta hindrar utvecklingen på marknaden.

Beträffande mobila betalningar så är det eftersträvsvärt att vi inom EU tillämpa regler på samma sätt, undanröjer den osäkerhet som finns och därmed får ett harmoniserat proportionerligt angreppssätt. Både en felaktig tillämpning och en osäkerhet om regelverket kring mobila betalningar har en hämmande effekt på framväxten och utvecklingen av mobila bredbandstjänster.

Vad avser frågan om exponering av radiofrekventa fält så poängterar Sverige i likhet med EU-kommissionen vikten av en harmoniserad tillämpning av de av EU rekommenderade gränsvärdena. Nationella eller regionala avvikelser riskerar uppenbart att påverka utbyggnadsprocessen i alla EU-stater och den inre marknadens funktion.

Uppförande av basstationer är i många fall beroende av plan och bygglagens tillämpning vilket görs av kommunerna i Sverige. Det svenska systemet bygger på ett långtgående lokalt inflytande över planprocessen. Tvingande regler i syfte att harmonisera förfarandet skulle därför komma i konflikt med de grundläggande principen om kommunalt självstyre. Arbete som syftar till att sprida kunskap om risker och generellt accepterade bedömningar av dessa

risker, särskilt om de utformas som rekommendationer och riktlinjer, kommer dock att verka i harmoniserande riktning. Bland andra Kommunförbundet har verkat för en mer enhetlig handläggning av bygglov för 3G-master genom bl.a. utbildningsdagar och publicering av frågor och svar.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Ej kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Ej kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Ej remitterat.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Meddelandet kommer att diskuteras på rådsmötet den 9 december 2004 och där rådsslutsatser förutses. Dessförinnan behandlas meddelandet på rådsarbetsgruppsnivå.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Ej relevant.

3.3 Fackuttryck/termer

Arbetsproduktivitet - förädlingsvärde per anställd.

3G – Tredje Generationens Mobilkommunikation

UMTS – Universal Mobile Telecommunications System

Konvergens – Sammansmältning. Traditionellt skilda nät kan bära varandras tjänster. Så kan vi t.ex. få Internetaccess via kabel-TV-nätet, TV-program över telenätet och telefoni över Internet.

Autentisering – Kontroll av uppgiven identitet

DRM – En form av rättighetsklarering av upphovsrätt i digitala medier. 2003/04:FPM122
Allmän beteckning på tekniska, juridiska och administrativa metoder för att
tillvarata upphovsrättshavarnas intressen i verk som publiceras digitalt.